Publikuar: Janar 2021

Anketim i IRCAs në një vështrim 2020

Aksesi i Romëve në Shërbimet Sociale Bazë në Shqipëri

Institute of Romani Culture in Albania
Email: institute.irca@gmail.com
Website: www.irca.al
Tel: +355 696187840
Address: Str. Myslym Shyri - S. Pitarka,Po Box 154 1001,Tirana Albania

Copyright

Metodologjia

Intervistat u kryen gjatë periudhës tetor - dhjetor 2020 në mënyrë elektronike. Gjeografikisht, pyetësori u shtri në 14 bashki në Shqipëri, në 33 vendbanime rome (Tiranë 206, Durrës 126, Fier 100, Lushnje 50, Berat 30, Pogradec 56, Korçë 75, Divjakë 25, Gjirokastër 23, Elbasan 71, Përmet 18, Lezhë 22, Vlorë 74 dhe Shkodër 30).

Intervistuesit u zgjodhën bazuar në kushtet e tyre socio - ekonomike dhe të jetesës duke filluar nga familjet rome që jetojnë në banesa të improvizuara, familjet rome që jetojnë në shtëpi sociale të siguruara nga bashkitë dhe familjet rome që jetojnë në apartamente apo shtëpi private. Është kryer punë kërkimore në mbledhjen e studimeve, dokumenteve rekomanduese dhe përmbledhje të politikave përkatëse që adresojnë përfshirjen sociale. Gjithsej janë intervistuar 1000 individë përkatësisht 563 gra (56%) dhe 437 burra (44%).

Pandemia globale Covid19 dhe masat e marra, kanë vështirësuar plotësimin e pyetësorit ballë për ballë, duke ndikuar në numrin e kampionit të marrë.

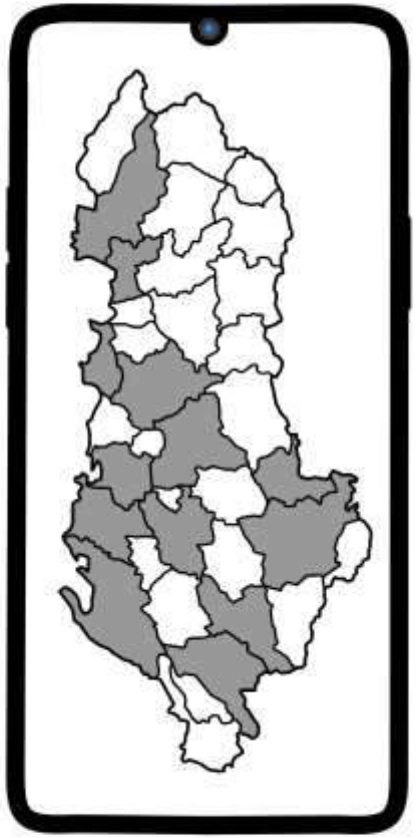

Aksesi Rom në Arsimim

Rezultatet kryesore:

30.5 % të minoritetit Rom nuk kanë ndjekur asnjëherë arsimin nga të cilët 20.5 % gra Roma dhe 10% burra Rom të grupmoshës 25 vjeç.

Mbi 60 % e të intervistuarëve pranojnë që përballen me një sërë sfidash në aksesimin e sistemit arsimor të lidhura me ekonominë, diskriminimin, mungesa e orientimit arsimor, barrierat gjuhësore dhe analfabetizmi funksional.

Rekomandime:

- ✓ Orientim Arsimor për nxënësit Rom në sistemin 9-vjeçar dhe shkollë të mesme përmes programeve të këshillimit të karrierës.
- ✓ Kurse për analfabetizmin dhe aftësitë jetësore për gratë dhe vajzat Rome.
- ✓ Sigurimi i programeve pas shkollore për nxënësit dhe minoritetin Rom me qëllim uljen e analfabetizmit funksional.
- ✓ Dekurajimi i braktisjes shkollore përmes përfshirjes së diversitetit në programet e mësimdhënies dhe sigurimit të asistencës ekonomike të familjeve Rome.
- ✓ Ofrimi i bursave dhe paketave të asistencës shkollore për nxënësit dhe studentët Rom me të ardhura të ulëta ekonomike
- ✓ Prezantimi i gjuhës Rome në sistemin arsimor
- ✓ Sesione informuese me pjesëmarrje rreth dialogut ndërkulturor dhe diversitetit të pakicave minoritare për mësuesit.

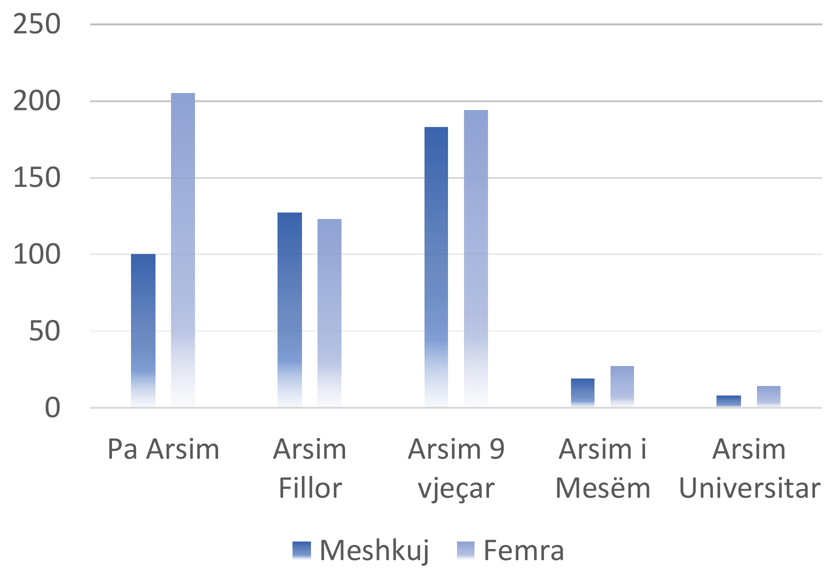

Aksesi Rom në Punësim

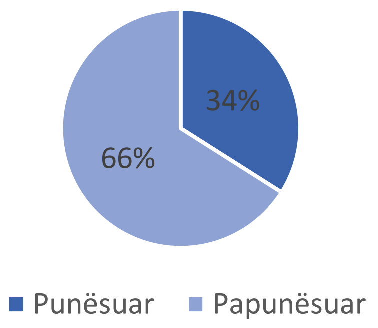

Rezultatet kryesore:
66% e 1000 i të intervistuarëve deklarojnë së janë të papunësuar për shkak të:
- o Mungesa formimit professional,
- o Mungesa e aftësive profesionale dhe edukimit përkatës
- o Mungesa e informacionet rreth programeve të nxitjes së punësimit
- o Diskriminimi në punë

45% e të intervistuarëve punojnë në punë informale kryesisht në shitjen e rrobave të përdorura, mbledhjen e materialeve të riciklueshme, bujqësi, muzikë dhe parukeri.

Rekomandime :
- ✓ Ofrimi i eksplorimit dhe orientimit në tregun e punës për individët e papunësuar Rom.
- ✓ Ofrimi i një program këshillimi për të informuar, trajnuar dhe përgatitur Romët për tregun e punës
- ✓ Mbështetje Financiare dhe orientim për biznes për punësim dhe vetëpunësim
- ✓ Ri – aktivizimi i punimeve artizanale, muzikës dhë kulturave bujqësore.
- ✓ Promovimi i programeve stimuluese të punësimit në bizneseve dhe komunitetit rom me qëllim rritjen e aksesit të romëve në tregun e punës.
- ✓ Rritja e fuqisë ekonomike të grave rome përmes programit të dedikuar të punësimit dhe vetëpunësimit.
- ✓ Sigurimi i kurseve të leximit financiar për romët

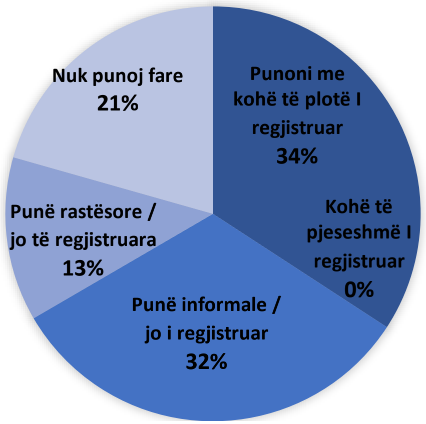

10 Years IRCA

Aksesi Rom në Strehim dhe Infrastrukturë

- **Rezultatet kryesore:**

o 728 romë jetojnë në shtëpi private ndërsa 79 jetojnë në banesa të improvizuara nga 1000 të anketuar.

o 65% e qytetarëve romë nuk kanë njohuri rreth programeve të ndryshme të strehimit ndërsa kërkojnë:

  - sesion informacioni,
  - marrjen e masave për përmirësimin e kushteve të strehimit,
  - lehtësimin e kritereve për akses në kredinë e butë dhe banesa sociale,
  - rikonstruktim banesash,
  - lehtësimin e procedurave të aplikimit për legalizimin e banesave Investimet në infrastructure

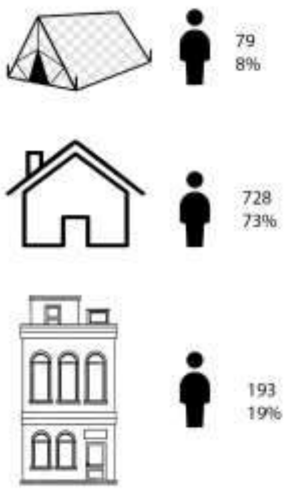

- **Rekomandimet:**
- Krijimi i një sistemi të dhënash të detajuara të vlerësimit për situatën e strehimit në secilën bashki të Shqipërisë që tregon situatën, nevojat dhe sfidat e strehimit të Romëve.
- Sigurimi i programeve të dedikuara të restaurimit bazuar në ligjin e strehimit social 22/2018
- Lehtësimi i kritereve për strehimin social dhe inkurajimi i romëve në aplikimin në programet e strehimit social
- Dekurajimi i zonave të segreguara duke rregulluar një vendim të këshillit të ministrave në lëshimin e lejeve për ndërtim në këmbim të vendosjes së një .

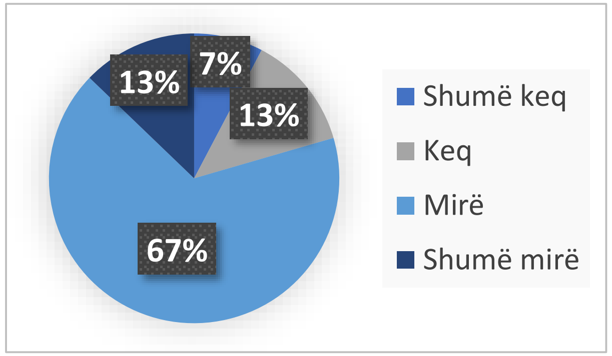

10 Years IRCA

Aksesi Rom në Shëndet

- **Rezultatet kryesore:**
  - 59% e të anketuarve Romë thonë se nuk kanë karta shëndetësore dhe si rezultat përballen me një mungesë të konsiderueshme të qasjes në shërbimet shëndetësore.
  - Të pyetur për praninë e një qendre shëndetësore, 32% e tyre thonë se e kanë larg dhe ka mungesë të ambulancave.
- **Rekomandime:**

✓ Vendosja e një ndërmjetësi shëndetësor që synon të lehtësojë qasjen në shëndetësi të pakicës rome.

✓ Sigurimi i informacionit dhe paketave mjekësore për mbrojtjen ndaj COVID19

✓ Prioritizimi pakicën rome në procesin e vaksinave duke synuar izolimin e infeksionit së koronavirusit në komunitetet e disavantazhuara dhe të segreguara.

✓ Përshtatja e ofrimit të përmirësimit të shëndetit, parandalimit të sëmundjes dhe shërbimeve të kujdesit parësor që synojnë ose shërbejnë komunitetet rome.

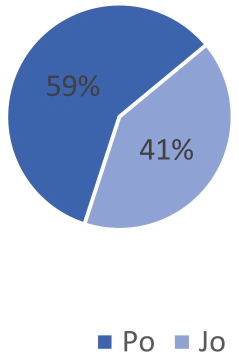

10 Years IRCA

Antigypsyism – një formë specifike e diskriminimit racial kundrejt Romëve

A JENI HASUR ME PARAGJYKIM/ DISKRIMINIM?

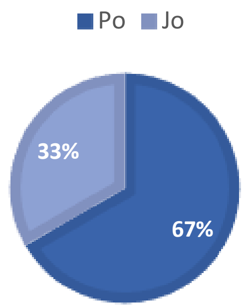

Rezultatet kryesore:

- 66.7% e të anketuarve Romë pranojnë se kanë hasur forma të ndryshme të diskriminimit
- 64.1% thonë se ata janë bullizuar në shkollë, punë, rreth shoqëror, etj. Kjo ka ndikuar në largimin e tyre nga puna, shkolla, duke krijuar një ndjenjë inferioriteti ndaj një bashkëmoshatari dhe duke ndikuar në zhvillimin psikologjik sidomos tek fëmijët.

Rekomandimet:

- ✓ Informimi / edukimi i shoqërisë për kulturën dhe historinë rome, si dhe promovimi i dialogut ndërkulturor.
- ✓ Promovimi i ndryshimeve sistemike në format e diskriminimit përmes zbatimit të rregullave ekzistuese anti-diskriminim dhe edukimit për të drejtat e njeriut.
- ✓ Miratimi dhe zbatimi i politikave të qëndrueshme dhe të përgjegjshme për të luftuar diskriminimin ndaj Romëve.
- ✓ Vendosja e kulturës dhe historisë rome në shkollën e Administratës Publike për programet mësimore të nëpunësit civil dhe akademisë së policisë.
- ✓ Krijoni një njësi monitorimi të antigjipsizmit brenda Komisionit të Mbrojtjes Antidiskriminim për të ndjekur diskriminimin institucional.

A JENI BULLIZUAR (JENI PRE E FYERJEVE, SHARJEVE ETJ) ?

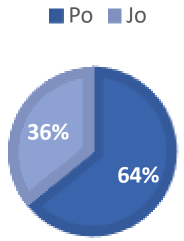

10 Years IRCA

Bibliografia

UNDP. The health situation of Roma communities: Analysis of the data from the UNDP / World Bank/EC Regional Roma Survey 2012. pg 35-40 “Access to Health”
http/The health situation of Roma communities: Analysis of the data from the UNDP / World Bank/EC Regional Roma Survey

RCC. Analysis of the Priorities and Budget of the Official Roma Integration Policies in the areas of employment and housing in the Western Balkans and Turkey 2007, pg 6, 15-17.
Analysis of the priorities and budget.pdf

UNDP. Housing Policies and Practice for Roma in Albania Empowered lives. Resilient nations. Background Study September 2013
Housing Policies and Practice for Roma in Albania.pdf

RCC. 2020 National Platform on Roma Integration 29 September 2020, Virtual meeting , Policy Recommendations
2020 AL National Platform - Policy Recommendations.pdf

Hasantari, A. and others; Civil Society Monitoring Report on the Implementation of the National Roma Integration Strategy and Decade Action Plan in 2012 in ALBANIA; supported by SOROS Foundation

UNDP- CESS; A needs assessment study on Roma and Egyptian communities in Albania; Tirana, 29 February, 2012

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale. Dokumenti Politik i Përfshirjes Sociale 2016-2020
report_shqip_web.pdf

10 Years IRCA